

Sygn. akt VI Ga 304/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Anna Harmata (spr)

SO Beata Hass – Kloc

Protokolant: Barbara Ćwiok

po rozpoznaniu w dniu 5 stycznia 2017 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) Spółka z o.o. z siedzibą w Ś.

przeciwko: Towarzystwu (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego co do pkt. I i III wyroku Sądu Rejonowego w R. V Wydziału Gospodarczego z dnia 7 czerwca 2016 r., sygn. akt V GC 1672/15

I. oddala apelację,

II. zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) w W. na rzecz powoda (...) Spółka z o.o. z siedzibą w Ś. kwotę 180,00 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSO Anna Harmata SSO Andrzej Borucki SSO Beata Hass – Kloc

Sygn. akt VI Ga 304/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 5 stycznia 2017 roku

Pozwem wniesionym w sprawie powód (...) Sp. z o. o. w Ś. wniósł o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) kwoty 3 062,70 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28.05.2015r. i kosztami postępowania. W uzasadnieniu podał, że na podstawie umowy cesji wierzytelności zawartej z poszkodowanym przysługuje mu od pozwanego będącego ubezpieczycielem sprawcy szkody zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego za okres od dnia 23.04.2015 roku do dnia 11.05.2015r. Wskazał, że pojazd był niezbędny poszkodowanemu do normalnego funkcjonowania w ramach dotychczasowego standardu życia.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu. Pozwany zarzucił brak wykazania zasadności najmu, wydłużenie najmu na skutek działania osób trzecich, rażące wygórowanie dobowej stawki najmu oraz nieprawidłową datę naliczania odsetek.

Wyrokiem z dnia 7 czerwca 2016 r. VI GC 1672/15 Sąd Rejonowy w R. zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) w W. na rzecz powoda (...) sp. z o.o. w Ś. kwotę 1.377,20 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 maja 2015 r. do dnia zapłaty (pkt I) oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt II), ustalił, że koszty procesu zostaną stosunkowo rozdzielone w ten sposób, że strony pokrywają koszty procesu w następujących proporcjach: powód 55%, pozwany 45%, przy czym szczegółowe ich wyliczenie i zasądzenie pozostawił referendarzowi sądowemu (pkt III).

Sąd Rejonowy ustalił, że poszkodowanym w zdarzeniu drogowym z dnia 7.04.2015r. był T. R.. Zarówno on jak i jego żona B. R. oboje korzystali z uszkodzonego pojazdu P. (...), który był wykorzystywany przez nich do codziennego użytku polegającego na wyjazdach do lekarza, za miasto czy do sanatorium. Kolizja miała miejsce poza miejscem zamieszkania poszkodowanych. Wobec powyższego byli oni zmuszeni do najmu pojazdu zastępczego celem powrotu do miejsca zamieszkania. Pojazd zastępczy był wykorzystywany do wyjazdów do lekarza na teren Ł., a także do odwożenia T. R., z uwagi na jego problemy z kręgosłupem. Uzasadniany okres naprawy samochodu marki P. (...) to 13 dni kalendarzowych. Średnia stawka najmu pojazdu należącego do klasy B do której należał samochód uszkodzony oraz najęty wynosiła około 140 zł brutto.

Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił w oparciu o ujawniony w toku rozprawy materiał dowodowy, zeznania świadka B. R. oraz całościową opinię biegłego A. B.. Za wiarygodne Sąd uznał zeznania B. R. jako, że były one składane w sposób rzetelny i ich prawdziwość nie budzi wątpliwości Sądu. Także opinię biegłego uznał Sąd za wiarygodną z uwzględnieniem korekt które względem opinii pisemnej uczynił biegły na rozprawie. W szczególności wskazał na konieczność korekty in minus pierwotnie przyjętych 16 dni, a to z uwagi na fakt, iż szkoda nie była likwidowana przez pozwanego, a przez ubezpieczyciela poszkodowanego. Pozwany w niniejszej sprawie nie odpowiadał więc za ewentualną przewlekłość wynikającą z działania innego zakładu ubezpieczeń. Odnośnie opinii biegłego to Sąd uznał ją za wiarygodną z uwzględnieniem korekty zalegającej w aktach na k. 116, w zakresie średniej stawki najmu.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za częściowo zasadne. Nie podzielił zarzutów pozwanego co do braku wykazania zasadności najmu pojazdu zastępczego. Wskazał, że poszkodowani T. i B. R. posiadali własny pojazd marki P. (...) i korzystali z niego. Stwierdził, że pomimo, iż korzystali z pojazdu rzadko, nie można wywieść z tego, że nie przysługuje im w takiej sytuacji pojazd zastępczy, zwłaszcza jeśli zważy się, że poszkodowany T. R. miał kłopoty ze zdrowiem, co wymagało podwożenia go do lekarza. Odnośnie zarzutów pozwanej, iż tańszym byłoby korzystanie z taksówki Sąd wskazał, że faktycznie biorąc pod uwagę ilość kilometrów pokonywaną przez pozwanych można teoretycznie rozważać czy korzystanie z taksówki nie byłoby tańsze. Są to jednak rozważania spóźnione i czynione po fakcie najmu, kiedy łatwo jest wyliczyć ile poszkodowani pokonali kilometrów i jaki był koszt najmu w stosunku do ewentualnego kosztu taksówki. Potrzebę najmu pojazdu zastępczego należy jednak oceniać z chwili zajścia zdarzenia uzasadniającego taki najem. Niewątpliwie poszkodowani w chwili oddania pojazdu do naprawy pozostali bez środka transportu, który stanowił dla nich nie tyle komfort, ale byli przyzwyczajeni, iż pojazd taki posiadają oraz mogą z niego w każdej chwili skorzystać. Trudno jest wymagać od poszkodowanych, aby w momencie oddawania pojazdu do naprawy dokonywali swoistej kalkulacji kosztów najmu pojazdu w stosunku do kosztów taksówki. Nie da się przecież z założenia ustalić że te ostatnie będą niższe. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, iż poszkodowani pozostają na emeryturze wobec czego mogą nie interesować się i nie mieć rozeznania w szeroko rozumianym rynku najmu środków transportu.

Odnośnie stawki dobowej najmu pojazdu zastępczego to Sąd I instancji uznał ją za rażąco wygórowaną albowiem różnica między zastosowaną przez powoda stawka, a średnią wyliczoną przez biegłego sięgnęła około 25 %. Wskazał, że co prawda z jednej strony poszkodowany nie ma obowiązku poszukiwać oferty najtańszej, w zakresie najmu pojazdu, ale z drugiej strony nie zasadnym jest obciążanie ubezpieczyciela stawkami, których wysokość pozostaje całkowicie poza jej kontrolą. W konsekwencji Sąd Rejonowy uznał za uzasadniony 13 dniowy okres trwania najmu w stawce razy 140 zł/doba co dało kwotę 1820 zł, którą pomniejszył o dokonaną wypłatę 442,80 zł zasądzając ostatecznie kwotę 1 377,20 zł jak w punkcie I wyroku. O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 100 w zw. art. 108 § 1 kpc.

Od powyższego wyroku apelację wniósł pozwany zaskarżając go co do pkt I i III. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego:

a) art. 361§1 kc polegające na uznaniu, iż w adekwatnym związku ze szkodą pozostaje konieczność najmu pojazdu zastępczego w sytuacji gdy biorąc pod uwagę sposób korzystania z pojazdu przez poszkodowanych oraz koszty najmu zasadnym było korzystanie przez okres naprawy z usług taxi;

b) art. 362 kc poprzez jego niezastosowanie polegające na nie uznaniu, iż poszkodowani wynajmując pojazd zastępczy za kwotę 184,50 zł / doba przyczynili się do zwiększenia rozmiarów szkody;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 233 §1 kpc poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę polegającą na uznaniu, iż biorąc pod uwagę sposób korzystania z pojazdu zastępczego - w okresie niemożności korzystania z własnego pojazdu, poszkodowani celem minimalizacji szkody mogli korzystać z usług taxi.

W oparciu o powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonej części i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg. norm prawem przepisanych, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, a ponadto o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja nie jest zasadna. Zdaniem skarżącego powodowi nie przysługiwało roszczenie o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego, gdyż ze względu na sposób korzystania z tego pojazdu przez poszkodowanych, co miało miejsce sporadycznie i na krótkich odcinkach mogli oni korzystać z usług taxi, co byłoby tańsze.

Stanowisko apelującego nie zasługiwało na uwzględnienie. Analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego, wykazała, że Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w zakresie potrzeby najmu pojazdu zastępczego i naruszenie przepisów prawa materialnego i procesowego wskazywanych w apelacji nie zachodzi.

Nie budzi wątpliwości, w świetle utrwalonego już orzecznictwa sądowego, że poniesione przez poszkodowanego koszty najmu pojazdu zastępczego stanowią, co do zasady szkodę majątkową, jednak refundacji z tego tytułu podlegać powinny jedynie celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na ten najem (por: Sąd Najwyższy w uchwałach z dnia 17 listopada 2011 r. III CZP 5/11, z dnia 22 listopada 2013 r. III CZP 76/13). Wskazać przy tym należy, że ubezpieczyciel nie odpowiada jednak bezwzględnie za wszystkie wydatki poniesione na czasowe używanie pojazdu zastępczego pozostające w adekwatnym związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym, istnieje bowiem obowiązek wierzyciela zapobiegania szkodzie i zmniejszania jej rozmiarów (art. 354 § 2, art. 362 i 826 § 1 k.c.) Na dłużniku ciąży w związku z tym obowiązek zwrotu wydatków celowych i ekonomicznie uzasadnionych, pozwalających na wyeliminowanie negatywnych dla poszkodowanego następstw, niedających się wyeliminować w inny sposób, z zachowaniem rozsądnej proporcji między korzyścią wierzyciela a obciążeniem dłużnika. Różnorodność okoliczności związanych z następstwami wypadku komunikacyjnego oraz sytuacją życiową pozwanego podlegają każdorazowo indywidualnej ocenie w kontekście racjonalnego bądź nieracjonalnego postępowania poszkodowanego, przy uwzględnieniu obowiązku minimalizacji szkody (art. 354 kc)

Zdaniem Sądu Okręgowego, w rozpoznawanej sprawie Sąd I instancji dokonał oceny zasadności najmu pojazdu zastępczego także pod kątem wyżej wskazanych obowiązków wierzyciela dotyczących minimalizacji szkody. Należy wskazać, że z zeznań poszkodowanej przesłuchanej w sprawie wynikało, że pojazd uszkodzony przed kolizją był wykorzystywany w celu dojazdu do placówek medycznych na wizyty lekarskie, dojazdu do sklepu, sanatorium, za miasto. Pojazd najęty był wykorzystywany w celu dojazdu do placówek medycznych na wizyty lekarskie. Oznacza to, że przed kolizją poszkodowani mieli możliwość korzystania z samochodu i z niego dla własnego, codziennego

użytku korzystali. Zasadę zwrotu kosztów celowych należy rozumieć w ten sposób, że refundacji powinny podlegać wydatki poniesione na korzystanie z innego pojazdu w takim zakresie, w jakim uszkodzony korzystałby ze swego środka lokomocji, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Pozbawienie uszkodzonego możliwości korzystania z pojazdu uszkodzonego w trakcie kolizji skutkuje więc tym, że mieli prawo wynająć pojazd zastępczy i postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie tą celowość wykazuje.

Sąd odwoławczy podziela stanowisko Sądu I instancji, że potrzebę najmu należało oceniać w prymacie wiedzy z chwili zajścia zdarzenia uzasadniającego taki najem. Ilość kilometrów jaką pokonali uszkodzeni znana była dopiero w chwili zwrotu pojazdu, natomiast kwestia tego w jakim zakresie uszkodzeni będą korzystać z pojazdu i jaka w tym zakresie będzie konkretnie potrzeba nie była wiadoma. W związku z tym brak jest podstaw, aby już w momencie najmu hipotetycznie, z góry zakładać jako pewne, że ilość przejechanych kilometrów będzie taka, iż „opłacalnym” i bardziej racjonalnym będzie wynajęcie taksówki. Należy więc uznać, w tym wypadku, że zapewnienie uszkodzonym możliwości korzystania z pojazdu w dotychczasowym zakresie dawało im prawo wynajmu pojazdu zastępczego i wydatki na najem pozostają w związku przyczynowym z kolizją w rozumieniu art. 361§1 kc.

Końcowo warto także zauważyć i przywołać dalej idące poglądy głoszone wśród komentatorów prawa wskazujące, iż sposób wykorzystywania pojazdu uszkodzonego i to, jakie potrzeby były zaspokajane za jego pomocą, jest wyłącznie sprawą uszkodzonego i nie powinny podlegać ocenie zgodnie z kryterium racjonalności. Zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego należy się, nawet jeżeli pojazd przez większość czasu stał w garażu, zapewniając właścicielowi jedynie spokój psychiczny wynikający z faktu, że w razie sporadycznie pojawiającej się potrzeby może z niego skorzystać. Istotne jest, że uszkodzony powinien mieć prawo do podjęcia działań w celu osiągnięcia stanu maksymalnie bliskiemu stanowi sprzed wypadku, a odpowiedzialny za szkodę powinien mu zwrócić wynikające z tego koszty. (por. Umowa ubezpieczenia Krajewski 2016, wyd. 1 komentarz do art. 822kc, Legalis) Podobnie T. Szanciło – glosa do uchwały SN z dnia 17.11.2011 r., III CZP 5/11 według którego nie jest przy tym istotne w jaki sposób oraz do jakich celów uszkodzony korzystał z uszkodzonego pojazdu i nie zmienia to odpowiedzialności sprawcy szkody/ubezpieczyciela.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu I instancji co do zasadności najmu pojazdu zastępczego w niniejszej sprawie, a w konsekwencji apelację pozwanego oddalił jako niezasadną na podstawie art. 385 kpc, o czym orzekł jak w punkcie I wyroku.

W przedmiocie kosztów postępowania odwoławczego Sąd orzekł na podstawie art. 108 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 10 ust. 1 pkt. 1 w zw. z § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015.1800) zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.